

12 KIRIBATI

Vejen dertil

Fly: Der går to fly om ugen fra Fiji til Tarawai Kiribati. En returbillet koster omkring 4000 kroner. København-Fiji koster typisk fra 7500 kroner retur.

Rejsetidspunkt: Beliggenheden nær ækvator sikrer temperaturer på 25-30 grader året rundt. Kiribati rammes typisk ikke af tropiske cykloner.

Visum: Danskere behøver ikke visum.

Overnatning: Dobbeltværelse på Mary's Motel koster cirka 500 kroner pr. nat.

Lokaltransport: Der er ingen taxer på Kiribati og stort set ingen offentlig transport. Man kan gå, cykle eller låne eller leje en bil.

33 atoller

Kiribati - navnet udtales KIRIBAS - består af 33 atoller fordelt over et område på 3,5 millioner kvadratkilometer. I areal er det større end Indien og halvt så stort som Australien. Forholdet mellem land og vand er 1:4000.

Samtidig med at vandstanden stiger, vokser øerne, da korallerne dynamisk former og udvider sig oven på havet.

Cirka halvdelen af Kiribatis 100.000 indbyggere bor på hovedøen, Tarawa, og Sydta-rawa er blandt klodens fattigste og mest overbefolkede områder.

Verdens værste turistland?

Hvert eneste af verdens mange lande har et eller andet at byde på. Men ude midt i Stillehavet - nogenlunde så langt fra alfarvej, som man overhovedet kan komme, ligger et land, der stort set ikke tiltrækker nogen turister, og hvor en hund engang er blevet suget ind i propellen på et landende fly.

Jakob Øster rejser@jfmedier.dk

- Der er ingen smil som dem, du ser i Kiribati.

- Hvert smil synes at sige: Hvor heldigt, at vi deler dette øjeblik.

Fra vinduet i vores jettfly betragter vi Kiribatis Gilbert-øer, mens min kæreste, Charlotte, reciterer blomstrende citater fra vores antikvariske guidebog. Landet under os er til vores overraskelse arealmæssigt større end Indien. Det skyldes dog næsten udelukkende landets enorme havområder. Blot en firetusedel af nationen består nemlig af land.

De ser underlige ud, øerne under os. Delvist ringformede atoller, hver især formet som smalle vaniljekranser med turkisgrønt vand i midten og dybblåt vand udenom. Atoller, forklarer Moon-guiden, er koraløer, der har omkranset en gammel vulkan.

Vulkanen har trukket sig ned i havet og har efterladt en cirkel af land med en lavvandet lagune i midten.

Da vi snart efter lægger an til landing på Tarawa, Kiribatis halvmåneformede hovedatol, har vi fra Fiji tilbagelagt over 2000 kilometer. I betragtning af, at der er over 1000 kilometer til nærmeste landingsbane, der er stor nok til at håndtere et jettfly, håber jeg, at piloten har styr på landingen.

Det har han naturligvis, og med udsigt til vand og palmer på begge sider lander han let det store Boeing-fly på den ultrasmalle ø.

Amelia Earharts styrt

Amelia Earhart, den første kvinde, der fløj solo over Stillehavet, var for 80 år siden mindre heldig. Så vidt man ved, løb hun tør for benzin et sted over Kiribatis enorme farvand uden at kunne finde den lille ø, hun skulle lande på. Vraget fra hendes lille Lockheed er aldrig fundet.

Lufthavnen er placeret midt i Tarawa-halvmånen, og derfra leder en perlerække af broer og smalle, aflange koraløer 25 kilometer sydpå til hovedøen Bairiki, hvor vi skal bo. De 25 kilometer tilbagelægger vi i en gammel Toyota Camry med unge Nterea fra vores motel bag rattet. Gennem bilens ruder beskuer vi det surrealistisk turkisgrønne vand, der ofte kan ses på begge sider, mens vi traverserer de smalle øer.

Et overbefolket helvedeshul

- Hold kæft, hvor er her beskidt, siger Charlotte dog pludselig.

Mellem slanke palmer på hvide sandstrande ligger bilvrage og bunker af plastic. Ude i havet ender forladte, rustne kuttere deres dage. Slangen i det, der ved første øjekast ligner et ø-paradis, er, at de mere end 50.000 mennesker, der bor her på hovedøen, åbenbart spreder deres affald helt ukontrollabelt ud over øen.

Der kommer kun ganske få turister til Kiribati, men de, der kommer, mødes oftest af smil.
Foto: Jakob Øster

En tur med udriigerkanoen, der forbinder Syd- og Nordtarawa, koster 50 australske cent [2,50 kroner].
Foto: Jakob Øster

Desværre er det ikke ualmindeligt at se lokale, der besørger direkte på stranden. Foto: Jakob Øster

Atoller er koralløer, der er opstået, efter at en vulkan har trukket sig ned i havet. Foto: Jakob Øster

Nysgerrige unger smiler til fotografen. Foto: Jakob Øster

Hovedøen Bairiki huser præsidentens bolig og nogle barakker, der gør det ud for landets ministerier. En grum dunst slår ind fra havet, og ligesom i resten af landet hober afaldet sig op overalt.

Et godt hotel på Kiribati er et hotel uden rotter *inde* på værelserne, har vi fået fortalt.

Vores Mary's Motel er bestemt ikke noget godt hotel, uagtet at vi ikke ser nogle rotter. En stejl og skæv gammel trætrappe fører op til førstesalen, hvor vi fra svalegangen har udsigt til den sydlige del af skraldeøen og havet på begge sider.

På motellet bor adskillige udenlandske bi-

standsarbejdere, men ingen andre rejsende. Fraværet af turister forklarer formentlig, hvorfor der ikke findes nogen aktuelle guidebøger om Kiribati. Men heldigvis har jeg altså i stedet fået opstøvet den brugte, gamle Moon-guide, som kan oplyse at "... landet næsten har nok steder at se, til at man kan

lade, som om man har noget at lave".

Det er lige før, selv det er en overdrivelse. Ud over et par efterladte kanoner fra japa-

LÆS MERE
NÆSTE SIDE

14 KIRIBATI

Et rustent skibsvrag forstyrrer idyllen på hovedøen Tarawa. Foto: Jakob Øster

← FORTSAT FRA
SIDE 13

nernes kamp mod de allierede i slutningen af anden verdenskrig er her ingen turistattraktioner.

En mand på en strand

Der er ikke andet at lave end at bade. En herlig svalende svømmetur i det turkisblå hav er lige, hvad vi trænger til. Men stranden flyder med affald, og havet lugter af stillestående fjord. I det samme ser jeg en lokal mand sætte sig i skovskiderstilling i vandkanten, og så småt går det op for os, hvorfor her lugter så dårligt. Han er i gang med at skide på stranden!

Senere får vi forklaret, at øens spildevand sendes med strømmen retur til den halvmåneformede ø. Måske ræsonnerer de lokale derfor, at så kan de lige så godt besøge direkte i vandkanten.

Trussel fra oven

Dagen efter lyder et dumpt drøn, da en kokosnød borer sig ned i sandet.

- Måske vi skal parkere lidt længere væk fra palmerne næste gang, foreslår Charlotte, mens vi lamslåede betragter den store nød, der netop er landet få meter fra bilen og vores børn.

Bilen har vi lånt af Thomas - en gavmild dansker, der arbejder for Verdensbanken - og på vej nordpå er vi stoppet for at betragte nogle af de mange slanke palmer, der læner sig ud over havet.

Udriggerkanoen til Nordtarawa koster 50 australske cent og ligner noget fra et postkort. Ungerne elsker den. Den tager os med til en anden verden. En verden, hvor tiden har stået stille. Her er ingen veje, ingen biler, intet affald og næsten ingen mennesker. Formentlig er der rent nok til, at man sågar kan bade. Yndlingsbeskæftigelsen for dem, der bor her, synes at være at sove det meste af dagen.

På afveje

Tilbage på Tarawas sydø er det let at køre bil, såfremt man altså ser bort fra enkelte sataniske vejbumper, som truer med at sende ethvert hurtigtgående fartøj på øjeblikkelig førtidspension. Der er kun én gennemgående vej og kun ét enkelt lyssignal i hele landet. Helt umotiveret befinder det sig midt på en lige landevej.

Vejene deler sig kun én gang, og hvor den deler sig, har ingen ulejliget sig med at opsætte et skilt, der kan oplyse undrende ferietrafikanter om, i hvilken retning de skal bevæge sig. Vi kører ligeud og befinder os snart på en ensporet grusvej, der bugter sig ind og ud mellem kysten og primitive landsbyer.

- Tror sgu, vi skulle have kørt den anden vej, når jeg lige at sige, inden vejen pludselig totalt ændrer karakter. Lamslåede kigger vi på den perfekte vej foran os. Bred som en firesporet motorvej, nydeligt asfalteret og uden synlige huller. Lang og lige. Tydeligvis er der noget, der ikke stemmer.

Tiøren falder endelig, da vi ser et kontroltårn. Ved siden af tårnet holder en brandbil og et par *island hoppers*. Vi er kommet til at køre ind på landingsbanen.

- Fire gange har vi sat hegn om rundt om landingsbanen, siger canadiske Chris samme aften i motelbaren.

Chris er ansvarlig for det internationale bistandsprojekt, der har til formål at modernisere den faldefærdige lufthavn.

- Men så snart vi har sat det op, piller folk det ned igen og bruger det til at lave grisebure.

Han ryster opgivende på hovedet:
- *This place really gets to you.*

For nylig medførte det manglende hegn sågar, at en flok vildfarne køtere løb ind på landingsbanen, og en af dem blev suget ind i propellen på et landende fly. Flyets propel blev slået skæv, og motoren måtte repareres for 300.000 bistandsdollar.

To fly om ugen

Der går kun to fly om ugen ud af landet, og

flyet efter vores er aflyst.

Det er, fordi man skal have tid til at reparere belægningen på landingsbanen, som de seneste par år har været decideret farlig at benytte, får vi fortalt.

Lufthavnsskatten udgør 20 australske dollar og dækker "faciliteterne i lufthavnen". De omfatter et håndskrevet boardingkort og et åbent udendørs venteområde, hvor bagage-

tjekket består af en dame, der gennemroder vores sure underbukser ved håndkraft.

Det er tid til at forlade det, der ved første øjekast lignede en paradiso, men som viste sig at være en overbefolket skraldeø totalt isoleret fra omverdenen. Fra mavebæltets dyb får jeg fumlet nødrationen af australske dollar frem, mens jeg tænker: Der er ingen smil som dem, du ser i Kiribati.